

Ögonbesvär

Röda ögon är vanligt och kan bero på flera saker. Det kan till exempel bero på att ögonen är överansträngda eller torra. Det kan också bero på en inflammation eller att ett litet blodkärl brustit i ögonvitan. Oftast går besvären över av sig själv men ibland kan du behöva behandling.

Röda ögon beror på att de små blodkärl som finns i ögonvitan har förstorats. Då brukar ögat se rött och irriterat ut. Ibland syns ett blodrött område som täcker delar av ögonvitan. Då har ett litet blodkärl brustit.

Du kan ha andra symtom samtidigt som du har röda ögon. Det kan till exempel vara ett eller flera av det här:

- Det skaver eller känns irriterat i ögat.
- Det kliar i ögat.
- Ögat är svullet.
- Det rinner från ögat.
- Det är kladdigt i ögat.
- Din syn är sämre.

Röda ögon kan bero på många saker.

I den här texten kan du läsa om

- besvär från ögonlocket, till exempel en vagel eller en inflammation
- olika infektioner och inflammationer i ögat
- allergiska besvär
- skräp i ögat
- ögonbesvär om du använder kontaktlinser
- blodkärl i ögonvitan som brustit.

Ett rött öga kan också bero på trångvinkelglaukom, men det är ovanligt. Då blir ögat kraftigt rött, du får nedsatt syn och det gör mycket ont. Läs om trångvinkelglaukom.

De flesta som får röda ögon behöver inte söka vård utan besvären brukar gå över av sig själva.

Kontakta en vårdcentral om något av följande stämmer på dig:

- Du har besvär med röda och kladdiga ögon som inte har gått över efter fem dagar, trots att du har försökt lindra besvären själv.
- Du har besvär med irriterade ögonlock som inte har gått över efter en vecka, trots att du har försökt lindra besvären själv.
- Ett blodkärl i ögonvitan har brustit och det röda området har inte försvunnit efter en vecka hos barn, eller två till tre veckor hos vuxna
- Du har röda, rinnande och svullna ögon som inte går över, trots att du har försökt lindra besvären själv med receptfria läkemedel mot allergi.

Det är ofta inte bråttom, om det är helg kan du vänta tills det blir vardag.

Kontakta en vårdcentral eller en jouröppen mottagning om något av följande stämmer på dig:

- Det har kommit in skräp i ögat som du inte kan skölja bort själv.
- Ögonen blir röda samtidigt som du får försämrad syn.

Om mottagningen är stängd kan du vänta tills mottagningen öppnar.

Sök vård på en akutmottagning om något av följande stämmer:

- Ena ögat blir rött, samtidigt som du får nedsatt syn och det gör ont eller värker i ögat.
- Ena ögat blir rött samtidigt som du har blåsor i ansiktet.
- Ett barn som är yngre än en månad får variga, svullna, röda ögon eller blåsor runt ögonen.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha <u>sjukvårdsrådgivning</u>. Då kan du får hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Röda ögon beror på att de små blodkärl som finns i ögonvitan har förstorats eller brustit. Det kan ske om du får skräp eller en vagel i ögat, vid infektion, allergi eller om du varit i rökiga miljöer.

Du blir undersökt på olika sätt beroende på vilka besvär du har med ögonen.

Läkaren på vårdcentralen gör ofta en grundundersökning av ögonen. Då kan hen undersöka följande:

- din syn
- ögats yttre delar och ibland ögats inre delar, ofta med hjälp av ett mikroskop
- ögats tryck.

Grundundersökningen tar mellan 10 och 20 minuter och gör inte ont.

Ibland kan läkaren också vilja göra en specialundersökning. Det beror på vilka besvär du har. Läs om olika specialundersökningar.

Yttre vagel.

Ett vanligt ögonbesvär som kan ge röda ögon är en vagel. Då har en talgkörtel i ögonlocket blivit inflammerad. Då kan du kan märka

följande besvär:

- Det finns en svullnad på ögonlockskanten. Det brukar kallas yttre vagel.
- Det finns en svullnad på ögonlockets framsida, som sitter djupare i ögonlocket. Det brukar kallas inre vagel.
- Svullnaden brukar vara röd och kan kännas öm.
- Ibland kan vageln skava mot ögat.
- Du kan märka problem med synen vid en större vagel eller tydlig svullnad.

Du som har en vagel kan pröva att blöta en bomullskompress med varmt vatten och lägga mot ögonlocket. Massera sedan ögonlocket med lätta fingertoppar. Värmen och massagen kan öppna upp talgkörteln och gör att läkningen går snabbare.

En vagel är oftast bara öm och irriterande de första dagarna. Den kan sedan finnas kvar en eller två veckor innan den försvinner helt.

Läs mer om vagel i ögat och hur du behandlar den.

Risken för att få vaglar ökar om du har torra ögonlockskanter. Du kan förebygga det genom att smörja kanten på ögonlocket med en mjukgörande ögonsalva. Salvan finns att köpa receptfritt på apotek.

Röda ögon kan också bero på en inflammation i kanten av ögonlocket. Det kallas för ögonlocksinflammation eller blefarit.

Du kan ha ögonlocksinflammation om du har ett eller flera av de här besvären:

- Ögonlockskanterna och ögonen är röda.
- Det kliar i ögonen och ögonlockskanterna.
- Det skaver i ögonen.
- Ögonlockskanterna är svullna.
- Det bildas små skorpor i ögonfransarna.

Det är vanligt att besvären försvinner och kommer tillbaka flera gånger och att du har besvär under en längre tid.

Du kan försöka undvika vissa saker som kan öka besvären med ögonlocksinflammation. Det kan till exempel vara följande:

- Undvik att vistas i rökiga eller dragiga miljöer.
- Undvik att vara i lokaler med torr luft.
- Använd inte smink.
- Använd simglasögon vid bassängbad.
- Undvik eller minska din användning av kontaktlinser om du märker att det gör att dina besvär blir värre.
- Undvik andra saker som kan irritera ögonen.

Du kan badda ögonlocken morgon och kväll med kompresser eller med en mjuk handduk med ljummet vatten. Därefter masserar du ögonlockskanterna med samma handduk. Det är också bra att smörja ögonlockskanterna med återfuktande ögonsalva, som finns att köpa receptfritt på apotek.

Det är vanligt att också ha torra ögon vid en ögonlocksinflammation. Då kan du prova tårersättningsmedel som finns att köpa receptfritt på apotek.

En ytlig ögoninflammation kallas bindhinneinflammation. Då är det vanligt att ha ett eller flera av de här besvären:

- Ögonen klibbar igen. Det beror på att det bildas ett kladdigtt sekret eller var i ögat.
- Ögonvitorna blir röda och irriterade.
- Ögonlocken blir svullna.
- Det kan skava i ögat.

Du har ofta röda och rinnande ögon i några dagar innan det börjar bildas var.

Det är vanligast att få inflammationen i båda ögonen. Ibland finns inflammationen först i ena ögat.

Nyfödda barn kan ha lite kladd i ögonen utan att det är en ögoninflammation. De är då inte röda i ögonen.

Ibland kan nyfödda barn få röda eller svullna ögon, eller ha mycket var. Då kan barnet ha smittats av en sjukdom vid förlossningen. Barnet behöver då få behandling genast.

Ögoninflammation är vanligt hos barn. Sjukdomen smittar lättast bland barn som är mellan ett och sex år eftersom de ofta leker tätt ihop.

Läs om när barnet behöver stanna hemma från förskolan eller skolan.

Äldre barn och vuxna har inte samma närkontakt men kan också smitta varandra.

Läs om hur du undviker att bli smittad eller smitta andra.

En ögoninflammation då det har bildats var brukar gå över inom fem dagar om du tvättar ögonlocken och ögonfransarna.

Läs om hur du tvättar ögonlocken och ögonfransarna.

Det behövs oftast ingen behandling med läkemedel.

Du kan behöva behandlingom du har svåra besvär eller om besvären inte går över inom fem dagar.

Läs om behandling vid ögoninflammation.

En infektion i hornhinnan kallas för keratit. Du får oftast infektionen bara i det ena ögat. Infektionen ger följande besvär:

Det gör ont i ögat.

- Ögat tåras mer än vanligt.
- Du har svårt att tåla ljus.
- Synen blir sämre på ögat.
- Ögonvitan blir röd.

Infektion i hornhinnan kan bero på att du flera saker. Det kan till exempel vara något av det här:

- Du använder kontaktlinser.
- Du har fått in skräp i ögat.
- Du har fått en ytlig skada på hornhinnan.
- Du har en herpesinfektion i ögat som kan ge en infektion i hornhinnan.

Det kan bildas ett ärr på hornhinnan om du har en kraftig infektion. Ärret kan göra att du får sämre syn på ögat som inte går över. Hur mycket synen försämras beror på var på hornhinnan ärret sitter och hur stort ärret är.

Du behöver snabbt bli undersökt av en ögonspecialist om du har symtom på infektion och läkaren på vårdcentralen tror att det kan vara keratit. Du behöver få behandling genast om infektionen beror på bakterier.

En herpesinfektion i ögat är ofta inte fullt så allvarligt. Men du behöver ändå få behandling med läkemedel. Det kan vara i form av ögondroppar, ögonsalva eller som tabletter.

Regnbågshinnan ger ögat dess färg. Regnbågshinnan kallas också iris. I mitten av iris finns en rund öppning som kallas pupillen. Muskler i regnbågshinnan ändrar pupillens storlek, och styr hur mycket ljus som släpps in i ögat.

En inflammation i regnbågshinnan kallas för irit. Då kan du märka följande besvär:

- Det gör ont i och omkring ögat.
- Ögonvitan blir röd.
- Pupillen brukar vara mindre än i ett friskt öga och kan ibland bli kantig.
- Synen försämras och du blir mer känslig för ljus.

Vid en inflammation i regnbågshinnan kan iris fastna mot ögats lins så att pupillkanten sitter fast. Då kan pupillen inte längre ändra storlek.

Symtomen kommer nästan alltid bara i det ena ögat. Besvären kan ändra sig snabbt. Först har du inga besvär alls, men efter ett par timmar kan det göra mycket ont.

Det är viktigt att du blir undersökt av en ögonspecialist om du har irit. Du bör få behandling så snart som möjligt, helst inom de närmaste dygnen.

Behandlingen består av ögondroppar med kortison som hejdar inflammationen. Du får också oftast ögondroppar som vidgar pupillen. Pupillkanten fastnar inte i linsen om pupillen vidgas.

Röda ögon kan också bero på allergi. Den vanligaste formen av allergiska ögonbesvär beror på allergi mot <u>pollen</u>, damm, <u>kvalster</u> eller <u>husdjur</u>. Du kan märka följande symtom om du har allergiska ögonbesvär:

- Ögonen kliar.
- Ögonen blir röda.
- Ögonen rinner.

Du får oftast besvär i båda ögonen.

Ibland kommer besvären bara i det ena ögat, men det är ovanligt. Då beror det oftast på en så kallad kontaktallergi. Det innebär att du har fått in ett ämne som du är allergisk mot i bara det ena ögat.

Det finns flera saker du kan göra vid allergiska besvär:

- Du kan pröva receptfria läkemedel mot allergiska ögonbesvär i högst två veckor. Det gäller om du inte har några andra allergiska besvär.
- Du kan du ta läkemedlet under hela pollensäsongen om du vet att det är pollen som är orsaken till dina ögonbesvär.
- Undvik kontakt med djur som du är allergisk mot. Ha inte pälsdjur hemma om du är allergisk mot pälsdjur.

Det är vanligt att få in skräp i ögat. Det kan skava och ögat kan bli rött om skräpet har fastnat under ögonlocket. Det är vanligt att ögat tåras och oftast sköljs ögat rent av sig själv i och med det.

Ibland sköljs inte skräpet bort av sig själv, då kan du pröva att skölja ögat med koksaltlösning. Det är bra om du kan blinka några gånger medan du sköljer. <u>Läs om hur du sköljer ögat.</u>

Sök vård på en vårdcentral om skräpet fortfarande sitter kvar efter att du har försökt skölja bort det. Försök inte ta bort det själv.

På vårdcentralen tittar läkaren om det syns något skräp i ögat. Sedan får du ögondroppar som bedövar ögat. Därefter kan läkaren ta bort skräpet med ett speciellt instrument, eller spola bort skräpet med koksaltlösning.

Ibland hittar inte läkaren något skräp i ögat trots att det känns som att det finns kvar. Detta beror på att det blivit en ytlig skada på ögat av skräpet som satt där tidigare. Då brukar läkaren skölja ögat med koksaltlösning. Ibland kan du få ögondroppar eller ögonsalva att ta hemma.

Skräp i ögat kan ibland orsaka ett sår på hornhinnan. Det kan göra att du får en infektion i hornhinnan. Det kallas för keratit.

Läs mer om keratit under rubriken

Du kan få ögonbesvär om du använder kontaktlinser och något av det här gäller för dig:

- Du har haft linserna i ögonen under lång tid.
- Du har använt linserna på natten då ögonen är torrare,

Du har använt linserna i dammig, torr eller rökig miljö.

Då bör du ta ut linserna och vila ögonen från dem tills besvären har gått över.

Ögonbesvären kan också bero på att du har fått in skräp eller bakterier i ögat. Då kan du behöva använda ögondroppar eller ögonsalva under några dagar. Behandlingen sköts då oftast av en läkare på en vårdcentral.

Det är ovanligt med allvarliga infektioner i ögat på grund av kontaktlinser. Men kontaktlinser ökar risken för infektion i hornhinnan, så kallad keratit. Risken är högre om du använder dygnet-runt-linser.

Läs om keratit under rubriken

Ta ut linserna och fråga en optiker eller läkaren på vårdcentralen om råd om något av följande stämmer på dig:

- Din syn påverkas.
- Det bildas var i ögat.
- Det känns som att det skaver i ögat.

Om du har haft en infektion i ögat är det viktigt att du tar ett nytt, oanvänt par kontaktlinser när du ska börja använda linser igen. Annars är det risk att du får tillbaka infektionen.

Det är vanligt att ett litet blodkärl i ögats genomskinliga bindhinna går sönder. Bindhinnan sitter utanpå ögonvitan, och på insidan av ögonlocket. När blodkärlet brister uppstår en liten blödning som du kan se som ett blodrött område som täcker delar av ögonvitan.

Orsaken till att ett blodkärl i ögonvitan brister är ofta oklar, men det beror inte på ett för högt ögontryck eller annan allvarlig ögonsjukdom. Det kan hända i alla åldrar.

Ett brustet blodkärl i bindhinnan i ögat är som ett blåmärke någon annanstans på kroppen. Det röda området försvinner vanligtvis inom en vecka. Det gör inte ont och det påverkar inte heller din syn. Men om har du andra symtom samtidigt med blödningen i ögat bör du kontakta vården.

Skräp eller frätande ämne i ögat

Ögoninflammation hos barn

Pollenallergi

Pälsdjursallergi

Ögonundersökning

Akut glaukom, grön starr

Senast uppdaterad:

2023-01-28

Redaktör:

Klara Johansson, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Anders Behndig, läkare, professor i ögonsjukdomar, Umeå universitet, Umeå Illustratör: Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör
På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.
Behandling av personuppgifter
Hantering av kakor
<u>Inställningar för kakor</u>
1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>